

CA KHÚC “TÂM SỰ” CỦA ĐOÀN CHUẨN & TỪ LINH VÀ CÂU CHUYỆN VỀ ÔNG LỘC VÀNG

Biên soạn: **Phan Anh Dũng** Rockville, Maryland

Thực hiện: 11/1/2016 – hiệu đính: 7/15/2023

Cách đây vài tuần (tháng 10, 2016), nhạc sĩ Nguyễn Tuấn ở thành phố Harrisburg, tiểu bang Pennsylvania chuyển cho tôi nghe bài “Tâm Sự Người Yêu”. Anh hỏi tôi có bản nhạc gốc và biết ông Đoàn Chuẩn sáng tác bài này năm nào không. Nhờ anh Nguyễn Tuấn hỏi việc này mà tôi thấy cần phải thực hiện thêm một trang về Đoàn Chuẩn, người nhạc sĩ có biệt danh “Ông hoàng nhạc tình”, “Công tử Bạc Liêu của xứ Bắc Kỳ”, “Nhạc sĩ của mùa thu Hà Nội”, tuy tôi đã thực hiện 4 trang ở website Cỏ Thơm về ông:

CHUYỀN BẾN (mùa Thu 2011) / TÌNH NGHỆ SĨ (mùa Thu 2014)

THU QUYẾN RŨ (tháng 10, 2015) / [ĐƯỜNG VỀ VIỆT BẮC](#) (tháng 11, 2015)

Trong những trang ở trên, ngoài bản nhạc tôi đã kèm theo tài liệu về nhạc sĩ Đoàn Chuẩn và những nhân vật gần gũi với ông: Phu nhân tên Nguyễn thị Xuyên (bài “Đường Về Việt Bắc” tức “Tà Áo Tím” sáng tác để tặng cho bà); trưởng nam Đoàn Chính (giọng ca tenor nổi tiếng, người lính Bắc Việt hồi chánh năm 1968, qua đời ở Canada năm 2019); thứ nam Đoàn Đình (hiện còn ở Hà Nội, có nét Hạ Uy Cầm lả lướt như bố Đoàn Chuẩn); thứ nam Đoàn Liêm (có giọng nói trầm ấm thanh nhã của “người Hà Nội”); người bạn tri kỷ Từ Linh (tên thật là Tạ Đình Thâu, lúc xưa ở gần nhà ông Đoàn Chuẩn); và dĩ nhiên các bóng hồng Thanh Hương (cô chủ quán cà phê – nguồn cảm hứng cho bài Tình Nghệ Sĩ), Thúy Hằng, Thanh Hằng (nguồn cảm hứng cho: Tà Áo Xanh tức Dang Dờ, Tâm Sự, Chiếc Lá Cuối Cùng..), ca sĩ Mộc Lan (nguồn cảm hứng cho: Gửi Gió Cho Máy Ngàn Bay, Gửi Người Em Gái Miền Nam) ...

Trang “TÂM SỰ” được thực hiện để chúng ta thường thức một tác phẩm ít phổ biến của Đoàn Chuẩn & Từ Linh và cũng không kém quan trọng là để nói về ông Lộc Vàng, tên thật Nguyễn Văn Lộc, một ca sĩ “tài tử” ở Hà Nội mê say nhạc của Đoàn Chuẩn & Từ Linh và của các nhạc sĩ “tiền chiến” đến độ bị cầm tù nhiều năm vì “dám tụ họp hát nhạc vàng” vào cuối thập niên 60 ở miền Bắc – chuyện nghe quá vô lý nhưng có thật! Trải qua bao thăng trầm, ông Lộc Vàng vẫn mê say dòng nhạc ngày xưa, mở quán cà

phê đề được tiếp tục hát tuy nguồn thu nhập rất yếu kém. Quán cà phê “Lộc Vàng” của ông nay được nhiều người biết đến, được xem như một tụ điểm văn hóa ở Hà thành.

Thật ra, chuyện ông Lộc Vàng “hát nhạc vàng đi tù” chỉ là một trong bao nhiêu trường hợp vô lý, đau đớn của người dân bị kềm kẹp dưới chế độ độc tài vô nhân bản. Người viết cũng được biết một trường hợp tương tự như ông Lộc Vàng xảy ra ở Rạch Giá, vài năm sau khi miền Nam bị cưỡng chiếm!

Theo nhiều tài liệu, [■ ông Lộc Vàng hân hạnh quen biết và được nhạc sĩ Đoàn Chuẩn](#) tin tưởng giao cho một số nhạc phẩm sáng tác sau ngày phân chia Nam Bắc 1954. Ông còn nhớ rõ ca từ và ý nghĩa của những ca khúc này, do chính Đoàn Chuẩn chia sẻ riêng với ông vào thời điểm ấy.

Giữa tháng 9 2016, ông Lộc Vàng được nhà thơ Như Hoa Lê Quang Sinh mời sang California dự [■ buổi họp mặt của Hội Thơ Tài Tử Việt Nam Hải Ngoại](#). Trong dịp này, [■ ông cũng gặp các ca sĩ Kim Tước, Tâm Vấn](#) và đã hát tại Hội quán Lạc Cầm ở Westminster, California các nhạc phẩm như: Tâm Sự Người Yêu và Thu Quyển Rũ của Đoàn Chuẩn & Từ Linh...

Riêng bài “Tâm Sự Người Yêu”, [■ ông Lộc Vàng cho biết nhạc sĩ Đoàn Chuẩn sáng tác và tặng cho ông một bản chép tay năm 1955](#). Ca từ không giống với bản được in sau này. Tôi kèm theo 2 ca từ: 1/ do ông Lộc Vàng hát (có lẽ từ bản gốc); và 2/ do ca sĩ Lê Dung hát (có lẽ nhạc sĩ Đoàn Chuẩn duyệt lại cho ngắn gọn hơn nhưng vẫn giữ ý chính).

Phan Anh Dũng

Tâm sự người yêu – Đoàn Chuẩn & Từ Linh

1. Khi mùa thu đến nhanh, hoa phù dung im
cành
Từng đàn bướm trắng bay nhanh mong manh
Tiếc nhớ thương vay giận hờn bướm trắng có
hay
Yêu có khác gì lúc chàng say.

Thuở ấy, tâm hồn chưa vương lưới
Thời gian chưa đủ xóa niềm tin
Đôi môi chưa gợn men ân ái
Bướm lá lơ lửng nhìn trong mắt xanh.
Rồi có hôm nào không nhớ rõ
Hình em đến tận đáy lòng anh
Hoa kia không ngủ trắng thao thức
Bướm đã vương mình chim cú bay.

Chiều nào lãng tránh kia đôi môi nàng như
muốn trách ai
Tình yêu kia như ngàn cánh hoa rã rời, cố đợi
gió mà thổi
Rồi có hôm nào không nhớ rõ
Thuyền xưa đã rời bến mà đi
Hoa kia không ngủ trắng thao thức
Em giận sao đành mơ ước chi.

2. Bao mùa thu đã qua, nhưng tình anh không
nhòa
Thời gian hàn gắn vết thương phong ba
Những giấc mơ xưa hiện về những lúc anh hư
Em muốn nói gì lúc về thu?

Một phút yêu làm Cô Tô mát
Ngàn năm ân hận nữa Phù Sai
Nên anh ghê sợ cho đôi mắt
Giấc mộng đêm nào trong Liễu Trai.
Mộng lúc lên đèn hoa giăng mắc
Một con bướm lá giữa rừng mai
Anh yêu em thắm yêu nhan sắc
Tiếng lụa xé lòng vui mắt em.

Thuyền còn chờ lái, lòng sông sâu còn in
bóng mây đi
Tình yêu kia còn mãi, trang giấy nào viết đủ
nét tình si
Rồi có những chiều im tắt nắng
Người ta nhớ lại quãng ngày đi
Hoa xưa phong nhụy sen trong trắng
Sao nữ đối lòng Dương Quý Phi.

Lộc Vàng (Nguyễn Văn Lộc) hát “Tâm Sự Người Yêu” 27/3/2014:

[!\[\]\(2bdfe261b986065ee0ac76460d6528c9_img.jpg\) youtube](#) [!\[\]\(eebbd3dc1abeccf4c1e5751ec03fc559_img.jpg\) MP3](#)

(bên cạnh là nhạc sĩ Đoàn Đình đệm Hạ uy cầm, thứ nam của nhạc sĩ Đoàn Chuẩn)

Tâm Sự

*Khi mùa thu tối anh
Hoa phù dung im cảnh
Từng đàn bướm trắng bay nhanh, mong manh
Thu 1956*

*Để có những chiều im tắt nắng
Người ta nhớ lại mỗi tình đi
Theo trăng không ngủ anh thao thức
Sao nỡ đổi lòng, Dương quý phi?*

nhỏ Ràng xưa Bao Tụ cũng cường diên Bao

nhieu tỏ lựu đem xé nát Mong được tiếng cười trong mắt

em! Đường về ngàn lối Dòng sông xưa còn in bóng mây

đi Tình yêu em còn mãi Trang giấy

nào viết đủ nét tình si Để có những chiều im tắt nắng Người

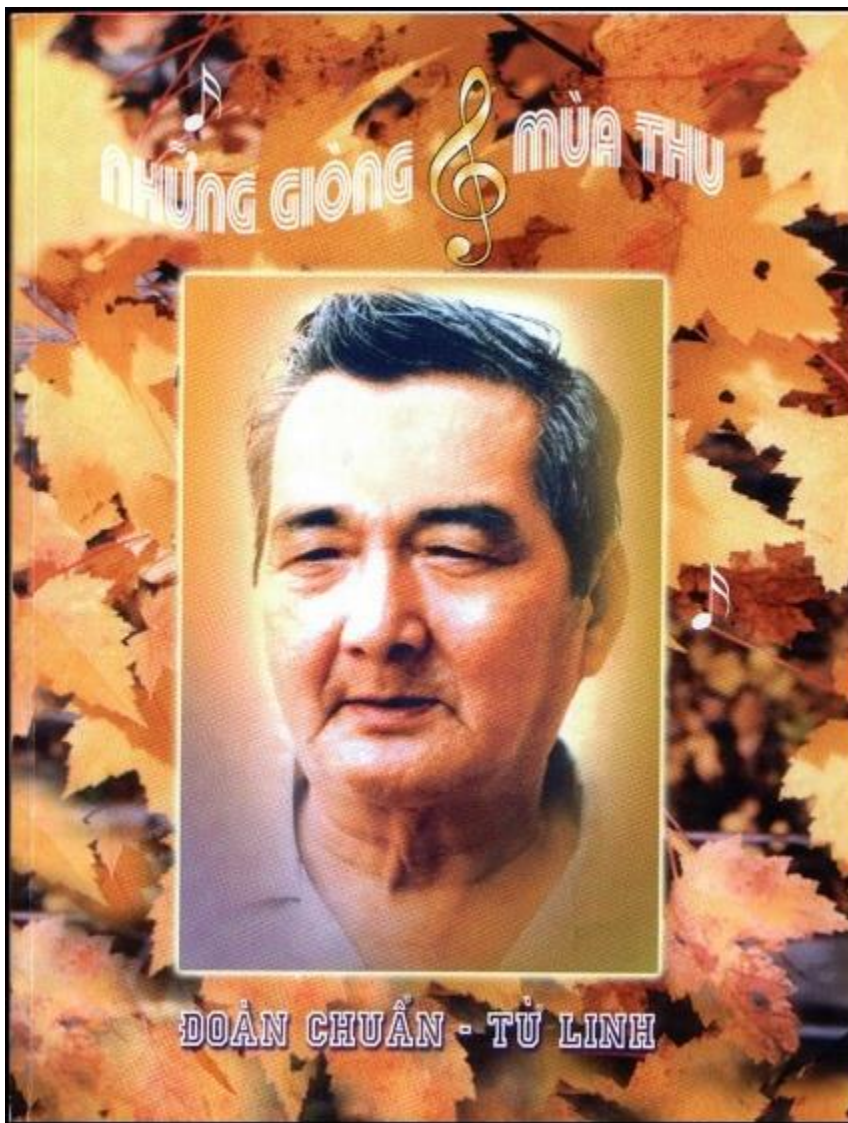

ta nhỏ lại mỗi tình đi Theo trăng không ngủ anh thao

thức Sao nỡ đổi lòng Dương Quý Phi?

Bản nhạc Tâm Sự ở trên trong Tập nhạc NHỮNG GIÒNG MÙA THU do trưởng nam Đoàn Chính xuất bản ở Canada năm 2002, sau khi nhạc sĩ Đoàn Chuẩn và phu nhân đến thăm Montréal năm 1990 và duyệt lại 18 ca khúc đăng trong tập nhạc này.

TÌNH KHÚC MÙA THU

Đoàn Chuẩn - Từ Linh

1. Tình nghệ sỹ	Thu 1947
2. Đường về Việt Bắc	Thu 1948
3. Lá thư	Thu 1949
4. Thu quyến rũ	Thu 1951
5. Chuyển bến	Thu 1952
6. Gửi gió cho mây ngàn bay	1952 - 53
7. Dạ lan hương	Thu 1953
8. Lá đổ muôn chiều	1954 - 55
9. Tà áo xanh (Đang đỏ)	1955
10. Chiếc lá cuối cùng	Thu 1955
11. Vàng phai mấy lá	Thu 1955
12. Tâm sự	Thu 1956
13. Gửi người em gái	Xuân 1957
14. Khuôn mặt em, Ý thơ: Văn Cao	1987
15. Đường thơm hoa sữa gọi, Thơ: Văn Long	1988
16. Một gói nho khô, một cánh pensée	Thu 1988
17. Phấn son	Thu 1989
18. Mầu nắng có bao giờ phai dấu	Thu 1989

Copyright by Đoàn Chính Music - All rights reserved
7332 Des Écores, Montréal (QC) H2E 2W2 Canada
Tel: (514) 593-1464 Cel: (514) 998-3393
E-mail: doanchinh45@hotmail.com

Tâm Sự

Đoàn Chuẩn & Từ Linh 1956

*Khi mùa thu đến anh, hoa phù dung im cành
Từng đàn bướm trắng bay nhanh, mong manh
Những giấc mơ xưa hiện về giữa lúc anh hư
Anh biết viết gì lúc về thu?*

*Một phút điên cuồng Cô Tô mất
Ngàn năm ân hận nữa Phù Sai
Nên anh ghê sợ cho đôi mắt
Giấc mộng đêm nào trong Liễu Trai*

*Mộng đã qua rồi anh mới nhớ
Rằng xưa Bao Tự cũng cuồng điên
Bao nhiêu tơ lụa đem xé nát
Mong được tiếng cười trong mắt em*

*Đường về ngàn lối
Dòng sông xưa còn in bóng mây đi
Tình yêu em còn mãi
Trang giấy nào viết đủ nét tình si
Để có những chiều im tắt nắng
Người ta nhớ lại mối tình đi
Theo trăng không ngủ anh thao thức
Sao nữ dối lòng Dương Quý Phi?*

Tiếng hát: **Lê Dung**

ĐOÀN CHUẨN – TỪ LINH – THANH HẰNG

Tiếng hát Lộc Vàng

** Trần Trung Đạo **

November 19, 2013

Boston, nơi tôi ở, trời đã cuối thu. Những cơn mưa đêm tuốt đi những chiếc lá cuối cùng. Lá rơi đầy trên những con đường trong xóm, trên mặt hồ và hàng cây trước mặt nhà chỉ còn những cành trơ trụi. Sáng thức dậy là nghe tiếng chổi vọng về từ phía sân thiền viện bên kia đường. Những cánh chim Cardinal màu đỏ thắm, Blue jay màu xanh mới hôm nào nhộn nhịp đã không về nữa. Bầy ngỗng không còn kêu trên mặt hồ lạnh giá. Khu vườn chỉ còn là một thảm lá dày. Cô con gái út lặng lẽ đem cát bình đựng thức ăn dành cho chim vào trong kho đựng đồ đạc vườn và bảo chúng đã di cư về miền nam, hy vọng sang mùa nắng ấm chúng sẽ nhớ đường về.

Hôm trước, ngồi nghe ca sĩ Ánh Tuyết hát *Lá đổ muôn chiều* của Đoàn Chuẩn lòng chợt nghĩ về một nghệ sĩ khác có lần đã hát bài hát đó mà tôi nghe qua youtube. Bỗng dưng muốn viết về anh.

Tên anh là Nguyễn Văn Lộc, chủ quán Cà phê Lộc Vàng ở ven hồ Tây, Hà Nội. Tôi chưa gặp, chưa quen anh nhưng có thể tôi nghĩ về anh nhiều hơn những nghệ sĩ tôi đã gặp và quen. Hai tuần trước lại một lần nữa tâm sự với một người bạn trên Facebook về anh. Mới biết, tâm hồn con người là một thế giới tinh thần kỳ diệu, có điểm hẹn hò và có lối đi riêng, tưởng như vô hình và xa xôi nhưng lại vô cùng cụ thể và gần gũi.

Con người và con vật giống nhau ở chỗ sống theo bản năng nhưng khác nhau ở chỗ con người có tâm hồn mà con vật thì không. Trong một góc kín của tâm hồn có những người tôi thương mến dù biết có thể không bao giờ gặp nhau, vẫn nghe âm lòng khi nghĩ đến dù có thể sẽ chẳng bao giờ được cầm lấy bàn tay nhau. Bởi vì, trong không gian vô cùng của ý thức có một sợi nhân duyên nối lại những tâm hồn mang nặng tình thương, tình yêu, tình đồng bào và tình nhân loại.

Nếu anh Nguyễn Văn Lộc sống ở các nước Đông Âu hay một trong 15 nước thuộc Liên Xô cũ, có thể nhiều tác phẩm đã viết về anh và nhiều phim ảnh được dựng quanh cuộc đời gian nan, cay nghiệt, đầy nước mắt nhưng cũng đầy huyền thoại của anh, nhưng tại Việt Nam, anh chỉ là một nghệ sĩ và chắc anh cũng chỉ mơ ước làm một nghệ sĩ cho đến cuối đời.

Những lời ca của anh chảy ra từ giòng suối tự do bất tuyệt. Giữa tiếng đạn réo bom rơi của hận thù tiếng nước vẫn reo róc rách. Không một Joseph Goebbels hay Heinrich Himmler của Đức Quốc Xã, không một Nikolai Ivanovich Yezhov hay Lavrentiy Beria của Liên Xô, không một Lê Đức Thọ hay Trần Quốc Hoàn của Việt Nam có thể làm suối tự do khô cạn trong lòng người khao khát tự do.

Tại Việt Nam, dòng suối tự do trong lòng các Phan Thắng Toán, Nguyễn Văn Đắc, Nguyễn Văn Lộc đã chảy dù nhiều khi chảy rất cô đơn. Các anh cô đơn bởi vì tuy giống nhau về khát vọng so với phong trào Nhân văn giai phẩm, các anh lẻ loi và đơn độc hơn nhiều. Những Phan Khôi, Trần Dần, Hữu Loan v.v. có trong tay vũ khí là cây bút, có trong tay phương tiện là tạp chí Nhân Văn, có ảnh hưởng ít nhiều trong quần chúng, các anh không có gì cả ngoài tiếng hát, lời ca.

Những người tôi quen đều biết đến anh và hẹn nhau nếu có dịp về Hà Nội sẽ đến quán Lộc Vàng nghe anh hát. Tôi cũng vậy, mơ được ngồi trong góc của quán Lộc Vàng để nghe anh hát như những ngày trước năm 1975 lang thang ở Sài Gòn với Cà phê Hân trên đường Đinh Tiên Hoàng, Cà phê Da Vàng gần Công xe lửa số 6 và vô số quán không tên dọc Thư viện Quốc Gia, trường Luật hay hẻm 220 trên đường Trương Minh Giảng. Sài Gòn ngày đó là Sài Gòn chiến tranh, Sài Gòn biểu tình, Sài Gòn “đại bác ru đêm” nhưng vẫn có một Sài Gòn với trái tim rung động theo từng nốt nhạc trong những tình ca của Đoàn Chuẩn, Văn Cao.

Nghe anh Lộc Vàng hát, tôi chợt nghĩ đến tiếng dương cầm của nhạc sĩ Do Thái Władysław Szpilman trôi lên từ căn gác nơi ông đang trốn ở Bá Linh trong những ngày cuối của thế chiến thứ hai. Phim *The Pianist* được dựng từ câu chuyện thật của đời ông. Nhạc sĩ Do Thái Władysław Szpilman may mắn hơn nghệ sĩ Việt Nam Nguyễn Văn Lộc. Viên sĩ quan Đức đứng nghe Władysław Szpilman chơi đàn có một trái tim nhân bản và lòng yêu âm nhạc nên Władysław Szpilman được cung cấp bánh mì và cho phép sống yên ở đó, nhưng những tên công an rình nghe nghệ sĩ Nguyễn Văn Lộc hát là những kẻ không có trái tim mà chỉ có cái đầu u mê cuồng tín nên anh phải chịu bản án mười năm lao động khổ sai trong các trại tù.

Cay nghiệt của đời anh bắt đầu từ thập niên 1960 khi anh và hai người bạn đam mê âm nhạc thường gặp nhau trong những tối và đàn hát nhau nghe những bản tình ca, nhiều nhất là của Đoàn Chuẩn. Mùa thu Hà Nội đi vào tâm hồn anh qua những ca từ lãng mạn “*Anh mong chờ mùa thu, dù thế nhân dân vào chốn thiên thai, và cánh chim ngập ngừng không muốn bay, mùa thu quyến rũ anh rồi.*” Anh không vào chốn thiên thai mà vào Hỏa Lò. Anh bị bắt ngày 27 tháng 3 năm 1968, mới 23 tuổi, và ba năm sau bị kết án 10 năm

tù cộng 4 năm mất quyền công dân chỉ vì cái tội hát tình ca. Quảng thời gian đẹp nhất của một đời người, từ đó, bị đóng khung trong bốn vách tường rêu.

Trong những bài phỏng vấn anh mà tôi được đọc, không ai hỏi anh hay vì không muốn gây khó cho anh, có bao giờ anh đã hát tình ca trong tám năm sống trong tù. Chắc là có dù có thể không hát lớn. Anh hát khi đứng nhìn những chiếc lá vàng bay qua cửa sổ nhà tù. Anh hát khi thức dậy nửa đêm nhìn ánh trăng thu soi bóng trong sân nhà tù vắng lặng. Và anh hát vì biết ngoài kia có một người con gái đang vượt qua bao nhiêu khổ đau để chờ đợi anh về. Ngày đó anh chị chưa cưới nhau nên những bản tình ca, ngoài ước mơ về một mái ấm gia đình còn mang nhiều mơ mộng phiêu du của hai trái tim son trẻ.

Làm sao ngăn được nhất là những đêm trăng anh nghe lòng cất lên “*Chờ trăng lên ánh trăng e lệ mãi, vương vấn mong lá rơi bên thềm vắng, gió thu như cùn chia mối âu sầu của bóng cây tàn lá, trong đêm hờ hững, rồi trăng lên ánh trăng mơ huyền quá, âu yếm hoa ý thơ dịu dàng say*” trong nhạc phẩm Ánh trăng mùa thu, hay “*Gửi gió cho mây ngàn bay, gửi bướm muôn màu về hoa, gửi thêm ánh trăng màu xanh*” trong bài Gửi gió cho mây ngàn bay.

Chị đã chờ đợi và chờ đợi cho đến ngày anh ra khỏi nhà tù. Họ cưới nhau và sống với với nhau những ngày vô vàn khổ cực nhưng cũng vô vàn hạnh phúc. Hạnh phúc của anh chị không phải trong một lâu đài mà chỉ là căn phòng vón vện 9 mét vuông, nhưng không gian nhỏ hẹp đó đã chứa được cả quả địa cầu của tình yêu chung thủy. Chị qua đời về thể xác nhưng vẫn mãi mãi sống trong anh một tình yêu tròn như trăng mười sáu.

Các anh vào tù là phải. Những năm 1960 không phải là thời của tình ca mà là thời “chủ nghĩa anh hùng cách mạng” được tiêm vào trong máu, phả trong từng hơi thở của mỗi con người miền Bắc.

Đó là thời thịnh hành của những nhạc phẩm cỡ *Xin khắc tên anh trên vách chiến hào* của Huy Du để ca tụng một “liệt sĩ Nguyễn Văn Bé” “*như bông hoa rực sáng bầu trời, hương toả ngát nơi nơi, tiếng mìn anh vang dội...*” dù lúc đó anh Nguyễn Văn Bé đang sống bình an ở Sài Gòn và cũng chưa hề ôm mìn, ôm bom gì cả mà chỉ trốn dưới con lạch nhỏ cho đến khi bị khám phá và kéo đầu, kéo tóc lên.

Đó là thời của những bài thơ như “Hãy nhớ lấy lời tôi” của Tố Hữu vinh danh một “anh hùng Nguyễn Văn Trỗi”, người thợ điện không phân biệt được cực âm dương nhưng lại có phép thần thông để “giật phết mảnh băng đen” dù cảnh sát tư pháp VNCH đã “trói Anh vào cọc, mấy vòng dây”. Đất nước có một thời đã sống trong niềm tin ngoại cảm như thế và vẫn còn tiếp tục sống cho đến ngày nay.

Giống như tại Liên Xô chỉ trong vòng hai năm, 1917 đến 1918, Agitprop, bộ tuyên truyền của Liên Xô, đã phát hành 3600 mẫu bích chương tuyên truyền, tại khắp nơi ở miền Bắc Việt Nam, từ mọi cửa hàng, đường phố, cơ quan, đâu cũng dán truyền đơn, bích chương, biểu ngữ tuyên truyền đập vào mắt, xoáy vào nhận thức người đọc bằng một khẩu hiệu, một mệnh lệnh, một giáo điều tuyệt đối. Chính sách tẩy não đạt đến mức triệt để và tận cùng.

Giữa một xã hội mà sự lừa dối chế ngự mọi lãnh vực của đời sống, các anh như dòng sông chảy ngược trong đau nhức để tìm lại cội nguồn nhân bản và sự thật từ trái tim mình.

Cách đây hai tuần, trên đường từ phi trường đến khách sạn ở Las Vegas, tôi bắt chuyện với anh tài xế taxi gốc Nam Mỹ vào tuổi trung niên. Anh đang tính đưa gia đình về miền tây nam vì sau 23 năm làm tài xế taxi ở Las Vegas anh vẫn chưa dành dụm được gì. Anh than thở, 23 năm ở khu sòng bài này thật là lãng phí. Tôi khuyên anh nên đi vì ở lại thành phố cờ bạc này đến cuối đời anh cũng chỉ là tài xế taxi nhưng đừng hối tiếc 23 năm lãng phí. Không ai biết được con đường ngày mai sẽ có ít hay nhiều gai góc nhưng nếu không gặp bất trắc anh sẽ có ít nhất 23 năm nữa để sống, và nếu có quyết tâm anh sẽ xây dựng cho anh chị và gia đình một cuộc sống mới tốt đẹp hơn. Thời gian 23 năm tới mới là quan trọng chứ không phải 23 năm đã qua. Khi bước xuống xe, tôi khuyên anh một điều, thời gian không bao giờ mất khi chúng ta còn sống.

Thật vậy. Thời gian trôi trên sông đời bất tận và chúng ta cùng trôi với thời gian. Không mất gì cả. Bầy chim bay về hướng nam tìm nơi ấm, người tài xế taxi dờ về nam để tiếp nối cuộc đời và anh Lộc Vàng mỗi đêm vẫn hát tình ca.

Trần Trung Đạo

Lộc Vàng & Nhạc Tiền Chiến

Như Hoa Lê Quang Sinh – Nguồn: t-van.net

(Lời Giới Thiệu: Nhà thơ Như Hoa Lê Quang Sinh, trong một chuyến về thăm quê hương cuối năm ngoái, ông đã có dịp ra thăm thành phố Hà Nội và ghé lại quán cà phê Lộc Vàng, một nơi mà người yêu nhạc Tiền Chiến thường được nghe nói tới. Dưới đây là câu chuyện nhà thơ Như Hoa kể về người chủ quán và cơ duyên sự ra đời của quán cà phê Lộc Vàng. TV&BH)

Lộc Vàng tên thật là Nguyễn Văn Lộc, sinh năm 1945 tại Hà Nội. Ông là con thứ ba trong gia đình có năm anh em, cha làm cai thầu vôi. Tuổi trẻ ông thường tụ tập với nhóm bạn đàn hát các nhạc phẩm trữ tình của Văn Cao, Đoàn Chuẩn, Từ Linh, Ngô Thụy Miên, Từ Công Phụng, Đặng Thế Phong... Vì đam mê này mà ông phải trả giá đắt suốt một thời tuổi trẻ của mình. Ông đã cùng với các bạn Phan Thắng Toán (Toán Xòm), Nguyễn Văn Đắc (Đắc Sọ) lập thành nhóm 3 người chuyên hát những bản nhạc tiền chiến mà những năm 60 của thế kỷ 20 khi đất nước còn chiến tranh, lúc ấy dòng nhạc này chưa được nhà nước công nhận (và cho đến bây giờ họ cũng chưa

bao giờ chính thức công nhận dù nhà nhà người người từ Nam chí Bắc không ai là không nghe, không hát. TV&BH chú thích); họ gán cho nó là loại nhạc vàng, một loại nhạc vàng vọt, ủy mị, đòi truy ảnh hưởng đến tinh thần chiến đấu của bộ đội, của nhân dân.

Ngày 27 tháng 3 năm 1968 nhóm nhạc của ông bị bắt và tạm giam tại Hỏa Lò 3 năm. Đến ngày 6,7,8 tháng 1 năm 1971, Tòa Án Nhân Dân TP. Hà Nội mở phiên tòa xét xử gồm 7 thành viên về tội truyền bá văn hóa đòi truy của chủ nghĩa đế quốc, tuyên truyền phản cách mạng và chống lại các chính sách pháp luật nhà nước. Tòa tuyên án “Toán Xòm” 15 năm tù, Nguyễn Văn Đắc 12 năm tù, Lộc Vàng 10 năm tù. Sau khi Hiệp định Ba Lê được ký kết, Lộc Vàng được giảm án xuống còn 8 năm; năm 1976 ông ra tù. Riêng Toán Xòm ra tù tháng 3 năm 1980, và Đắc Sọ ra tù tháng 3 năm 1977. Toán Xòm ra tù mất hết mọi thứ, sống lang thang rày đây mai đó, cuối cùng ông mất năm 1994 trong cảnh cơ hàn, thọ 62 tuổi. Đắc Sọ mất năm 2005, thọ 62 tuổi.

Ra tù Lộc Vàng tiếp tục một cuộc sống nghèo khó đầy gian truân cay đắng cả mặt vật chất lẫn tinh thần. Anh phải làm nghề quét vôi để kiếm sống. Có lúc anh phải đi xa tận Qui Nhơn làm phụ thợ hồ để có tiền cưới vợ. Vợ ông là một nghệ sĩ tuồng. Họ lấy nhau trong cảnh nghèo túng bần hàn. Ông đến ở rể tại nhà mẹ vợ, một căn nhà 9 mét vuông nằm trên nóc của nhà vệ sinh tại phố Bùi Thị Xuân (Hà Nội). Lần lượt hai đứa con ra đời tại đây, một trai, một gái; lớn lên sau này nối nghiệp đam mê âm nhạc của cha. Đó là kết quả của mối tình thơ mộng và lãng mạn giữa ông và Mai. Họ yêu nhau trước khi ông bị tù đày; và cô Mai đã hết lòng thương yêu, chờ đợi ông suốt 12 năm. Đến năm 1987, nhạc tiền chiến (nhạc vàng) bắt đầu nhận được thiện cảm của xã hội. Chương trình đầu tiên có hát nhạc tiền chiến là chương trình của Khắc Huê. Sau thời điểm ấy, ông được nhiều quán cà-phê mời đến hát, và ông lại có dịp để trải lòng mình qua những ca khúc ông yêu mến. Vợ ông lúc nào cũng ở cạnh ông để được nghe chồng hát. Nhờ vậy niềm đam mê ca hát của ông được tăng lên gấp bội. Hơn nữa tiền thù lao cũng giúp ông giải quyết được nhiều chuyện cơm áo cho gia đình. Cuộc sống ổn định chưa được bao lâu thì vợ ông lâm bệnh nặng. Sau khi sanh đứa con thứ hai bà bị băng huyết, sức khỏe kém dần và 3 năm sau bà bị cảm lạnh phải vào bệnh viện, họ chích thuốc kháng sinh quá liều nên bị chuyển qua bệnh gan. Ông phải xoay xở đủ nghề để kiếm tiền nuôi con dại và vợ bệnh hoạn trong 10 năm trời. Hoàn cảnh của ông càng ngày càng trở nên bi đát. Vợ bị xơ gan cổ trướng, ông phải ở nhà để săn sóc vợ hôm sớm, chẳng biết ra đi lúc nào; không đi hát thi không có tiền để thuốc thang cho vợ. Thế rồi nhân ngày sinh nhật của Ns. Đoàn Chuẩn năm 2002, quán cà-phê lại mời ông đến hát hai bài với tiền thù lao 200.000 đồng. Ông đành cho vợ ông uống một liều thuốc ngủ và dặn dò con khi mẹ tỉnh dậy thì gọi điện thoại cho ông. Ông vừa hát vừa thấp thỏm nghe chuông điện thoại...! Mấy ngày sau thì vợ ông mất.

Vì đam mê âm nhạc và ca hát nhạc vàng mà ông phải lâm vào vòng lao lý. Thế nhưng âm nhạc đã thấm vào xương tủy ông như con bệnh nghiện chất ma túy, ông không thể rời bỏ nó được. Thế là vào năm 1991, ông và một người bạn thuê một căn nhà trên đường Hoàng Hoa Thám để mở quán cà-phê nhạc. Sửa sang quán xong rồi nhưng không xin được giấy phép. Đến năm 1997, ông nhờ một người bạn đứng tên xin giấy phép kinh doanh nhưng cũng không được chấp thuận. Mãi đến năm 2002 ông mới thực hiện được ước mơ của

mình. Và quán cà-phê mang tên Lộc Vàng đã mở cửa tại số 17 A đường Ven Hồ Tây -Hà Nội để đón khách yêu mến những ca khúc trữ tình thời tiền chiến.

Ông đặt tên cho quán của ông là “Lộc Vàng” để đánh dấu một khúc quanh oan nghiệt của đời ông. Ông ghép từ “Lộc” là tên ông, và từ “Vàng” là nhạc vàng. Cũng bởi ông đam mê hát

nhạc vàng mà phải bị nhà nước bỏ tù 10 năm. Mười năm tù đầy lao碌 đã cướp đi tuổi thanh xuân của ông. Nhưng oái ăm thay, những bài hát ngày xưa bị cấm thì bây giờ đã được phổ biến trong dân gian và quần chúng hâm mộ. Cay nghiệt hơn nữa là chính bản thân các nhạc sĩ sáng tác những ca khúc tiền chiến lại được nhà nước vinh danh trong lúc những nghệ sĩ thể hiện nhạc của họ – Lộc Vàng, Toán Xôm, Đắc Sọ thì bị tù đầy và đến bây giờ vẫn chưa được phục hồi danh dự. Dù vậy, ông vẫn cảm thấy hạnh phúc khi đứng trên sân khấu hát những ca khúc ngày xưa ông yêu mến, nó như đã thấm vào da thịt, tim óc ông không cách nào rời bỏ ra được. Ông hát để được sống lại những kỷ niệm ngày xưa và ông gởi gắm hết tâm hồn mình vào nhạc phẩm. Có người nhận xét rằng Lộc Vàng trình bày tình khúc “Gửi Người Em Gái” của Đoàn Chuẩn-Từ Linh vượt trội hẳn nhiều danh ca thể hiện bài hát này bởi lối trình diễn tình cảm sâu lắng như trút hết tâm can mình.

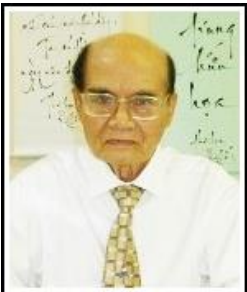

Đối với gia đình và bạn bè, anh Lộc không bao giờ quên người vợ chung thủy đã chờ đợi anh suốt 10 năm trong tù. Vợ anh thích anh hát cho nghe bản “Niệm Khúc Cuối” của Ngô Thụy Miên. Bây giờ anh không thể hát ca khúc này nữa vì mỗi khi nhớ đến vợ mình thì anh lại khóc...! Người bạn mà ông thương nhớ nhất là Toán Xôm khi ra tù mất hết mọi thứ, lê cuộc sống vô định rày đây mai đó bên lề xã hội và đã ra đi trong cảnh cơ hàn! Hai đứa con của ông là Nguyễn Quốc Linh và Nguyễn Mai Linh đều theo đuổi con đường âm

nhạc của bố, họ thường đến quán Lộc Vàng để cùng ông trình diễn những ca khúc ưa thích cho khán thính giả nhiều thế hệ – cao niên, trung niên, và thanh niên; thỉnh thoảng có cả khách ngoại quốc đến dự.

Chúng tôi xin trích một đoạn trên diễn đàn âm nhạc viết về quán Lộc Vàng như sau: “*Dù trải qua bao thăng trầm nhưng những nhạc phẩm tiền chiến luôn sống mãi trong lòng những người yêu nhạc. Giờ đây, qua bao nhiêu năm tháng, những ca khúc tiền chiến vẫn hàng ngày vang lên ở đâu đó, làm đẹp cho cuộc đời. Và những người yêu dòng nhạc này vẫn gặp gỡ, giao lưu với nhau qua những đêm ca nhạc. Qua đó, họ làm sống dậy những bài hát cũ, khơi lên cảm xúc và tình yêu cho những người khác. Cũng như vậy, điều dĩ nhiên, họ trở thành những người gìn giữ một dòng nhạc có nguy cơ bị quên lãng*”.

Đam mê ca nhạc thì nhiều người, nhưng chưa thấy ai bị tù đày vì ca hát như Lộc Vàng. Ông và hai người bạn đã trả một giá quá đắt: Lộc Vàng 10 năm, Đắc Sọ 12 năm, Toán xôm 15 năm trong tù. Hai người bạn đã mất, còn lại một mình Lộc Vàng năm nay cũng xấp xỉ thất tuần; ở độ tuổi hoàng hôn đáng lẽ ông nên an nhàn vui thú điền viên bên con cháu. Nhưng không. Ông đã bán cả nhà cửa để mở quán cà-phê âm nhạc không phải để kinh doanh kiếm lời mà chỉ để thỏa mãn kiếp cầm ca của mình, để được tiếp tục hát những tình khúc mà ông yêu thích, để nhớ lại một khúc quanh oan trái và cay nghiệt của đời mình. Mà thật vậy, những nhạc sĩ sáng tác các ca khúc tiền chiến thì được vinh danh, còn ông, người thể hiện những ca khúc đó thì bị kết tội phản động và đi tù. Biết bao giờ người ta sẽ phục hồi danh dự cho ông? Có người đã thắc mắc hỏi ông: “Vì đam mê âm nhạc mà ông đã thua thiệt quá nhiều, vậy ông có thấy mình dại không? Lộc Vàng đã trả lời: ” Nếu nói dại, khôn thì đi hết cuộc đời con người ta mới biết mình dại hay khôn”.

Như Hoa Lê Quang Sinh

Những người yêu thích nhạc vàng ở Hà Nội xưa và nay

Thanh Trúc, phóng viên RFA / 2016-09-29

Mời nghe chương trình phát thanh: [MP3](#)

Nhạc phẩm Gởi Gió Cho Mây Ngàn Bay của Đoàn Chuẩn Từ Linh, với tiếng hát của Nguyễn Văn Lộc hay Lộc Vàng, người một đời đam mê gắn bó với nhạc vàng từng bị cấm bị liệt vào dạng văn hóa đồi trụy ở miền Bắc và suốt hai thập niên sau 1975 ở miền Nam: *Tôi sinh ra và lớn lên tại Hà Nội, bạn bè gọi tôi là Lộc Vàng vì ngày xưa tôi mê nhạc vàng, tôi hay hát nhạc vàng. Nhạc vàng là dòng nhạc từ trước 1954, khi đất nước Việt Nam là một nước, thì những nhạc sĩ sáng tác những nốt nhạc những lời văn quý như vàng cho nên người ta gọi đó là nhạc vàng. Đây là dòng nhạc trữ tình của Việt Nam, thí dụ như những tác phẩm của Văn Cao, Đoàn Chuẩn Từ Linh, Nguyễn Văn Khánh, Nguyễn Văn Tý, Đặng Thế Phong, Châu Kỳ, và cả Phạm Duy nữa... mà người ta gọi là nền tân nhạc cũng là đúng.*

Tù tội vì trót yêu nhạc vàng

Năm 1965, ba cậu thanh niên cùng mê nhạc vàng là Thành, Toán Xôm và Lộc Vàng gặp nhau:

Anh Toán nhiều tuổi hơn tôi, sinh năm 1932, còn anh Thành sinh năm 1944, hơn tôi một tuổi. Ba anh em đều thích đàn thích hát, tập trung với nhau thành một tốp 3 người đóng cửa hát ở trong nhà. Toàn hát nhạc tiền chiến ngày xưa thôi, bạn bè ai thích nghe thì đến. Cứ đóng cửa hát với nhau, hát dăm hát dúm, hát không cho hàng xóm nghe. Bọn tôi thậm chí một bao thuốc lá một ấm trà có thể ngồi hát thâu đêm suốt sáng được.

Bởi duyên nợ ba sinh với nhạc vàng, ông Lộc Vàng kể tiếp, năm 1968 cả 3 anh em Toán Xôm, Thành, Lộc Vàng bị bắt và bị nhốt tại Hòa Lò. Cho đến năm 1971 mới được mang ra xét xử tại tòa án thành phố Hà Nội: *Họ bảo bọn tôi phản động, tuyên truyền văn hóa trụy lạc của chủ nghĩa đế quốc, chống lại chính sách của nhà nước, phá hoại nền văn hóa của chủ nghĩa xã hội. Người ta cũng nghi là bọn tôi ăn lương ở trong miền Nam, tung tiền cho bọn tôi ăn chơi.*

Kết quả, ông Toán Xôm bị kêu án 15 năm tù cộng 5 năm mất quyền công dân, ông Lộc Vàng 10 năm tù cộng 4 năm mất quyền công dân, ông Thành 5 năm tù và 3 năm mất quyền công dân. Năm 1973, sau khi Hà Nội ký kết Hiệp Định Paris thì cả 3 được giảm án:

Người ta giảm cho anh Toán Xôm 3 năm, tôi thì họ giảm 2 năm, anh Thành được giảm một năm rưỡi. Tức là trong văn bản Hiệp Định Paris 73 là Ủy Ban Quốc Tế có trách nhiệm giám sát đáp ứng tù nhân giữa hai miền nhưng miền Nam họ làm mà miền Bắc họ không làm, họ giảm án cho bọn tôi thôi chứ không cho Ủy Ban Quốc Tế giám sát. Cuối cùng tôi ở 8 năm tôi về, anh Toán Xôm 12 năm còn anh Thành ở 3 năm 6 tháng.

Buồn nhất và đau nhất không chỉ là những năm dài tù tội đối với những thanh niên trót yêu nhạc vàng mà còn là cái chết thương tâm của ông Toán Xôm, tên thật là Phan Thắng Toán

Anh Toán Xôm thì cuộc đời bi thảm nhất, sau khi về thì mất hết nhà cửa thề là anh ngủ vỉa hè và cuối cùng chết ở vỉa hè. Tấm ảnh chụp tôi châm thuốc lá cho anh tôi treo ở quán cà phê của tôi được nhiều người chụp đưa lên mạng. Sáng 30 tháng Tư 1994 anh Toán Xôm chết còng queo ở vỉa hè ngoài đường, anh được 62 tuổi.

Từ Paris, nhà văn Vũ Thư Hiên, tác giả tập truyện Đêm Giữa Ban Ngày, cho Thanh Trúc biết ông Lộc Vàng là bạn tù của ông ở trại Phong Quang ngày trước. *Cái này thì nó buồn cười, nó phải xuất phát từ những cái đầu cực kỳ ngu xuẩn thì mới làm như vậy. Những người như anh Toán Xôm hay anh Lộc Vàng mà bị bắt lên và ở tù cùng với chúng tôi thì chúng tôi chỉ lấy làm lạ tại sao họ có thể làm một việc phi lý đến như vậy được mà lại có cả tòa án xử. Chứ còn như chúng tôi thì không có tòa án xử nà người ta cứ bỏ vào tù và khi nào hỏi là các anh đình giam chúng tôi đến bao giờ thì họ chỉ tay lên trời nếu lúc đó đứng ở ngoài trời, còn nếu ở trong nhà thì họ chỉ tay lên trần, họ nói cái này là ở trên chứ chúng tôi không biết.*

Chuyện yêu và hát nhạc vàng đến phải đi tù như những người mang trọng án đã gây chấn động một thời ở Hà Nội. Nhạc sĩ tài danh Tô Hải từng ghi lại chuyện này trong tác phẩm Hồi Ký Một Thành Hèn của ông. Một nhà báo độc lập là ông Trần Ngọc Quang, từ Hà Nội vào sống ở Nha Trang, cho biết: *Nhạc vàng nó đi vào lòng người Việt Nam. Bọn tôi lúc trẻ bắt đầu vào đại học thì vụ của anh Lộc Vàng đã âm ỉ cả lên rồi. Suy ra thì một chế độ mà cứ theo cái quan niệm tuyên truyền rằng những bài hát đi vào lòng người như vậy*

thì nó ảnh hưởng đến ý chí chiến đấu của những người cộng sản thì đây là quan điểm phiến diện của họ, không thể nào hội nhập với ý thức của nhân loại. Cuốn Hồi Ký Một Thăng Hèn của anh Tô Hải nhắc lại vụ án như vậy bởi nó hằn sâu trong ký ức của mỗi người Việt. Cho nên lịch sử Việt Nam hiện đại là một lịch sử đau thương nhục nhã bởi cái lẽ thói nắm quyền của một chế độ mà người ta coi đây là quyền năng vô hạn.

Cà phê Lộc Vàng ra đời

Thế rồi, từ những qui định ngặt nghèo và những cấm đoán khắc khe như tận diệt văn hóa đồi trụy, tiêu hủy tàn dư đế quốc, giữa thập niên 90 trở về sau nhạc vàng gần như được coi trói, và giữa lòng Hà Nội, bên cạnh một số quán cà phê hiếm hoi mang dư vị nhạc tiền chiến, quán Lộc Vàng ven Hồ Tây cũng góp mặt một cách khiêm tốn nhưng bền bỉ.

Tại đây, mỗi tối thứ Ba, thứ Năm và thứ Bảy, người từng bị tù 46 năm xưa, nay là nghệ sĩ Lộc Vàng với mái tóc ngã màu năm tháng, đêm đêm say đắm mà trang trọng thả hồn và trải từng lời ca đẹp như thơ như mơ vào lòng người thưởng ngoạn. Những bài ca ngày xưa, những tiếng hát bây giờ ở Cà Phê Lộc Vàng gợi nhớ một thời thanh xuân lãng mạn trước chiến tranh, khiến người thưởng thức suy gẫm về giá trị của dòng nhạc mà ông Lộc Vàng cho là đã ngấm vào máu của ông và bằng hữu: *Sau 75 thì tất cả những băng đĩa miền Nam tràn ngập ra ngoài Bắc và mãi đến năm 97 nhà nước Việt Nam này mới khôi phục, ca ngợi, tôn vinh dòng nhạc đó. Cho đến ngày hôm nay chính bản thân dòng nhạc vàng đó nhà nước người ta gọi là nhạc tiền chiến và người ta còn bảo là di sản văn hóa của dân tộc. Tất cả những thứ đó nuôi dưỡng tâm hồn, nuôi dưỡng tình cảm, nuôi dưỡng trí tuệ, nuôi dưỡng tình người của bọn tôi mà tôi có được như ngày hôm nay.*

Nhưng đó là sau nhiều lần mở quán cà phê hát nhạc vàng mà bị cấm cản thì cuối cùng Cà Phê Lộc Vàng mới ra đời và trụ được tám năm ở một Hà Nội đang phát triển một cách hối hả. Nghệ sĩ Lộc Vàng chia sẻ: *Tôi mở quán cà phê không phải lần thứ nhất mà lần này là lần thứ tư. Năm 91 tôi mở một quán, 94 mở một quán, 97 mở một quán, ba lần đều mất trắng hết, không có giấy phép của nhà nước. Cuối cùng, đến 2008, tôi quyết tâm gây dựng lên một quán cà phê đẹp ở Hồ Tây. Thời điểm này nhà nước bung ra, nhạc tiền chiến được ca ngợi, tôi mới tồn tại được 8 năm trời. Nhưng trong 8 năm này tôi lỗ vốn hàng mấy tỷ đồng, tôi bán sạch hết nhà cửa, tôi chấp nhận bù lỗ để mở một quán cà phê. Tôi gây dựng lại nền tân nhạc Việt Nam cũng chỉ vì mê hát, tôi mở quán ra để tôi được*

hát cho những người yêu thích dòng nhạc xưa đến quán tôi thưởng thức. Tôi hát và tôi bảo vệ đúng gốc của những bản nhạc đó.

Sức cuốn hút của quán Cà Phê Lộc Vàng như thế nào được chủ nhân của nó trình bày như sau:

Dòng nhạc này là dòng nhạc trí thức của người Việt Nam. Người già bản thân đã có tâm hồn và trí tuệ và yêu thích dòng nhạc này thì không nói làm gì. Còn lớp trẻ, tôi bảo những người trẻ đã đến quán tôi, đã tìm và đã hiểu được những lời văn sâu sắc, những nét nhạc mượt mà và những tình cảm chứa đựng của con người... Những lớp trẻ đó tôi đánh giá là có trí thức, có ý thức, có tâm hồn. Bây giờ các cháu đến tìm hiểu nhiều lắm.

Còn trẻ mà thâm thía và say mê nhạc vàng để rồi trở thành người chuyên hát nhạc vàng thì không ai hơn được Hồng Hải, hiện là ca sĩ thường trực của Cà Phê Lộc Vàng: *Hồng Hải sinh năm 78, sinh ra thì đã hết chiến tranh rồi. Hồng Hải đi hát từ lúc nhỏ, sinh hoạt ở Khu Văn Hóa. Năm 17 tuổi thì hình như nghe và hát dòng nhạc vàng trữ tình này thì tự nhiên nghe thâm thía lắm, nó cứ ngấm vào trong máu của mình thôi, và cứ thế là theo đuổi là hát dòng nhạc này thôi. Cộng theo với cả biết chú Lộc, biết về cuộc đời của chú, cùng hát với chú ở trên quán thì cũng ảnh hưởng những ca khúc mà ở lứa tuổi Hồng Hải thì không thể biết được. Tất cả những ca khúc mà ngày xưa bị cấm thì bây giờ đang hát trên truyền hình. Những ca khúc này đi vào tình yêu đời sống của từng người một. đời sống, Theo như cá nhân Hồng Hải nghĩ thì chắc là do thời cuộc, do vì đất nước hai miền chia cách rồi là chiến tranh cho nên có thể hát những ca khúc này thì nó làm chùng lòng xuống. Thời bây giờ thì không đúng rồi, đây là theo như những người trẻ như Hồng Hải cảm nhận như thế.*

Theo nhận xét của Hồng Hải, khách đến Cà Phê Lộc Vàng khá là đa dạng, người lớn tuổi đương nhiên là đông mà người trẻ cũng không thiếu, đặc biệt có cả những người xa xứ về thăm quê hương và kể cả người ngoại quốc. Điều này được ông Lộc Vàng xác nhận: *Có những người khách quốc tế tôi hỏi người ta thì người ta bảo người ta không biết tiếng nhưng mà nghe giai điệu người ta thích. Thì cũng giống như tôi nghe nhạc Mỹ, tôi có biết tiếng Mỹ đâu, thế nhưng nghe giai điệu, nghe ca sĩ hát hay là tôi vẫn mê.*

Ông Lê Đắc Long, khách quen thuộc của quán Cà Phê Lộc Vàng, nói rằng ông thích không khí văn nghệ đậm ấm và thân mật của quán cà phê cũng như đồng cảm với tình

yêu mà ông Lộc Vàng dành cho nhạc vàng: *Dòng nhạc này tôi thích từ xưa chứ không phải vì tôi là người Hà Nội mà tôi thích. Cùng một ý cùng sở thích là thích chứ không phải cứ người Hà Nội mới thích đâu. Quán của anh Lộc là một quán bình thường ở Hà Nội, chúng tôi đến quán vì chúng tôi thích nghe lời những bài hát. Bọn tôi trong xã hội chủ nghĩa thì được đào tạo như nhau nhưng mà con người vẫn là con người. Tôi may mắn là vợ cũng thích nghe những dòng nhạc này, mình cảm tưởng có mình trong đó, có vợ mình ngày xưa yêu đương như thế nào. Chứ còn nói xin lỗi: nhạc cộng sản tôi không bao giờ nghe. Chúng tôi thích những cái về tâm hồn, về những vui buồn sướng khổ đúng tâm hồn của mình. Cứ rồi tới nào thì vợ chồng tôi lên đây, uống cà phê là phụ nhưng gặp bạn bè, gặp anh em rồi nghe nhạc là chính.*

Quý vị có đồng ý với Thanh Trúc là có những người, dẫu ít ỏi như ông Lộc Vàng hôm nay, không chỉ nhờ giọng ca để có thể say sưa hát ngày nay qua ngày khác những nhạc phẩm lừng danh của những Đoàn Chuẩn Từ Linh, Văn Cao, Đặng Thế Phong, Nguyễn Văn Khánh, Phạm Duy, mà còn làm cho những ca từ tuyệt vời của các nhạc sĩ lừng danh đó bay cao, bay xa và thăng hoa trong cảm xúc rất đời chân thật và rất đời.

Thanh Trúc

Lộc Vàng hát:

GỬI NGƯỜI EM GÁI MIỀN NAM (Đoàn Chuẩn & Từ Linh)

NỖ LÒNG NGƯỜI ĐI (Anh Bằng)

DƯ ÂM (Nguyễn Văn Tý)

HOÀI CẢM (Cung Tiến)

NIỆM KHÚC CUỐI (Ngô Thụy Miên)

LÁ THU ((Đoàn Chuẩn & Từ Linh)

Con trai đàn, bố hát

Lộc Vàng cùng vợ chồng con trai và cháu nội Ảnh TRẦN ĐỊNH

Lộc Vàng môi thuốc lá cho bệnh hát nhạc vàng Toán xòm (Phan Thảng Toán) ở vỉa hè – đã qua đời năm 1994

đẹp hơn... Toán thân 50 năm... Bệnh chỉ là chờ, chờ... nước vẫn hồng bị liệt, có

như cò-cò-cò... các trường hợp nặng, gây... khô thổ, ngạt thở thì phải... được tách sẽ.

phần 10, sau đó đội Xi... những giờ học 1—10 phút... trên sân vào những phút... cuối tiền 100.

TIN TÒA ÁN

Phan Thảng Toán và đồng bọn đã bị xét xử

đã hát nhạc vàng lạc... và được, đi sưu tầm các bài... hát và nhạc vàng cổ, ghi... chép các bài nhạc guitar, nhạc... dân Mỹ và dân Sài Gòn. Chúng dùng các... bài nhạc này để luyện cho... bầu nhạc phòng hát, tiếng... đàn thật là bị quên, sâu thẳm... là tươi, lung man đã đi truyền... bá, lời lẽ thanh niên... Chúng từ tăng học lần như... tên này, tên nà là tên số 1... 17, là cây đàn số 17, v.v...

Đo các thủ đoạn nói trên... bọn này đã rủ rê được một... số nam nữ thanh niên ham... thích âm nhạc, nhưng non... về nghệ thuật, tụ tập theo... bọn chúng. Chúng thường... xuyên tổ chức chơi nhạc... với lời trang trí chuyên áo*,... kết hợp cả lời lẽ phỉnh... khoe với câu chuyện kể, và... cuộc sống đời bại các... lời dìm ở trên đài phát loa... của giải cấp tư sản, chúng... kịch thích, dẫn dắt nam... thanh niên đi vào con đường... đốn 6, truy lạc.

Sở thanh niên khi đã bị... nhiễm độc thì sinh ra lười... biếng, bỏ việc, bỏ học, bỏ... nhà đi theo chúng. Gia đình... nhà trường, cơ quan, xí... nghiệp, ban bè có khuyến... và ngăn cấm thì chúng bực... dọc lóc đóc, bọn Toán lại... tiêm thêm cho họ cái nọc độc

phòng trên trái tư lư... phá hoại việc thực hiện... số chính sách của Nhà nước... nhất là chính sách văn hóa... chính sách lao động các... xuất, chính sách nghĩa vụ... quân sự... tâm phạm nghiêm... trọng đến hạnh phúc, phẩm... giá của phụ nữ, để... đọa đày... xã hội xã hội của nhiều người... và tuyên truyền xuyên... lại chế độ xã hội chủ... trong lúc cả nước đang... chiến đấu chống Mỹ xâm... lược.

Việc làm của Toán và đồng... bọn không thoát khỏi mắt... nhân dân. Ban thanh Toán đã... được cơ quan công an gọi... ra cảnh cáo, giáo dục, nhưng... y vẫn ngoan cố chống... lại.

Do tình chất nghiêm... trọng của vụ án nói trên, tòa... quyết định xử phạt Phan... Thảng Toán 15 năm tù giam... và sau đó 5 năm bị tước... quyền công dân; Nguyễn Văn... Ngọc, 12 năm tù giam và sau... đó 5 năm bị tước quyền... công dân; Nguyễn Văn Lộc, 10 năm tù giam và 4 năm bị... tước quyền công dân; Hà... Trung Tấn, 8 năm tù giam... và 4 năm bị tước quyền... công dân; Lý Long Hoa, 6 năm tù giam và 3 năm bị... tước quyền công dân; Trần... Văn Thành, 5 năm tù giam... và 3 năm bị tước quyền... công dân; Phạm Văn Ngọc, 4 năm tù giam, và Lê Văn... Trung, 18 tháng tù giam.

Tòa cũng tuyền bố tịch... thu các tang vật của các... bị thu của tang vật tịch cả các... loại văn hóa phẩm đồi... phẩm đồi của các bị can và... của những người có liên... quan đến vụ án.

KẾT QUẢ XỬ

Loại và số: BU, BX, BZ, mở thường ngày 10-1-1971 tại vườn hoa Thống-nhất.

— 3 giải nhất: (Quy... số riêng cho từng loại và... Mỗi giải 100 đ. Phương... hoặc Thống-nhất... BU: 7322 BX: 944 BZ: 9839

Mỗi giải 1 chẵn sơ... BU 7321 BX 7323 94 BX 9487 9489 9489

Hà Nội, ngày 12 tháng 1 1971

Nghệ sỹ Lộc Vàng: Long đong vì yêu nhạc *4 tháng 11 năm 2012 – Hồng Diệu / Nguồn: Tiên Phong*

” TP – Lộc Vàng đam mê nhạc tiền chiến từ khi dòng nhạc này còn là đứa con bị hắt hủi. Ông đã chịu không ít hệ lụy từ tình yêu ấy.

Nhưng sự gập ghềnh, đón đầu mà Lộc Vàng từng trải đã giúp ông thăng hoa trong tiếng hát. Hiện tại ông được biết đến như một trong những nghệ sỹ thể hiện thành công nhất những tình khúc vượt thời gian.

Chưa bao giờ như bây giờ lực lượng được coi là nghệ sỹ lại đông đảo đến thế. Hát vài bài có thể được gọi là ca sỹ, sáng tác vài ca khúc đã được xem là nhạc sỹ... Tính dễ dãi chính là nguồn cơn đưa đến sự nhiều (nhưng không tinh) của đội quân sản xuất giá trị tinh thần.

Song cũng có những người lẫn lộn cả cuộc đời mới được gắn mác “nghệ sỹ”. Lộc Vàng thuộc vào trường hợp ấy. Nói về điều này ông vẫn còn chút ngượng ngùng: “Cái “mác” ấy do khán giả tặng thôi, tôi không qua trường lớp đào tạo về âm nhạc, cũng không sống bằng nghề hát”.

Nhưng những người được đào tạo bài bản mấy ai hát nhạc tiền chiến hay như ông. Bởi Lộc Vàng có thể thua người về kiến thức âm nhạc nhưng tình yêu và sự trả giá cho dòng nhạc này, ai đua?”

■ [Toàn bài viết](#) (PDF)

Giọng ca vàng thuở ấy... bây giờ: Lộc Vàng ở tù vì hát nhạc ‘vàng’ *02/03/2016 – Nguồn: Thanh Niên*

“Ông Lộc Vàng kể, dù biết là không được phép hát nhạc “vàng”, nhưng vì mê quá nên cứ tối tối ông và bạn bè lại ngồi trong nhà hát những ca khúc yêu thích. “Chúng tôi mỗi người làm một công việc, tôi thì lái xe cho công ty vận tải. Hồi đó, ai cũng nghèo, nhưng mọi người dành dụm tiền mua gói chè, bao thuốc để ngồi hát với nhau thâu đêm”, ông Lộc Vàng nhớ lại. Năm 1968 là ngã rẽ cuộc đời của ông Lộc Vàng, nhóm nhạc của ông bị bắt. Ông kể bị kết tội vì hát nhạc “vàng”, trong đó có bài Chuyển bến của nhạc sỹ Đoàn Chuẩn. Hồi ấy, vì biết Lộc Vàng mê nhạc và quý giọng hát của ông nên nhạc sỹ Đoàn Chuẩn đã tặng ông một số ca khúc của mình. Giữ trong lòng tình cảm với người anh Đoàn Chuẩn, đến lúc bị bắt, ông Lộc Vàng nhất quyết không chịu khai tên tác giả của ca khúc đã hát.

8 năm sau, năm 1976, ông được trả tự do. “Tôi sướng quá, đi bộ đường rừng 30 km từ trại giam ra đến TX.Lào Cai. Lúc ra đến ga Lào Cai, trời đã sẩm tối, tôi ngó người ra vì các quán cà phê, hàng nước ở đó đều mở băng còi nhạc “vàng” do người miền Nam hát. Tôi vào quán ngồi mà

không dám ngồi cạnh cái đài vì trước đây cũng vì hát những bản nhạc này mà tôi bị tù. Ra đến Hà Nội thấy ngạc nhiên vô cùng vì quán cà phê nào cũng mở dòng nhạc này”, ông nhớ lại. Tuy vậy, dòng nhạc này chỉ thực sự được nhìn nhận đúng giá trị bắt đầu từ năm 1987, khi có chính sách khôi phục lại các tác phẩm văn học nghệ thuật trước năm 1954 và được gọi là nhạc tiền chiến.”

[Toàn bài viết](#) (PDF)

Ngã rẽ oan nghiệt của ông Lộc Vàng hát nhạc vàng *28/08/2014 – Nguồn: Vietnam.net*

” Người nghệ sỹ say sưa hát trên sân khấu, những bản nhạc bay bổng của âm nhạc Việt thời mới bén duyên với văn hóa phương Tây, có lúc ông dừng lại kể một câu chuyện, lúc vui, lúc buồn, buồn đến rơi nước mắt. Thật hiếm hoi vào thời này mà còn thấy những sự ghen ngào dâng lên trên sân khấu và khán phòng.

Hàng tuần ba tối, thứ hai, thứ năm và thứ bảy, quán cà phê nhỏ ven hồ Tây mang lên Lộc Vàng lại đông khán giả – khách hàng hơn ngày thường. Họ đến để nghe “ông Lộc Vàng” hát “nhạc vàng”. Không gian quán Lộc Vàng giản dị với những bức ảnh trên tường là các nhạc sỹ nổi tiếng của dòng nhạc tiền chiến, đặc biệt là Đoàn Chuẩn. Những âm thanh mượt mà, sâu lắng mà bay bổng của các Đoàn Chuẩn, Nguyễn Văn Thương, Lâm Tuyền, Văn Cao... vang lên theo một cách rất xưa, đưa người nghe về một thời xa xăm, một thời lãng mạn.

Người đến xem đủ mọi lứa tuổi, từ những bạn trẻ yêu nhạc xưa cho đến những người trung niên, cao tuổi. Họ ngồi đó và thưởng thức những lời ca tiếng đàn mộc mạc nhưng không hề dễ dãi của một con người cả một đời hát vì đam mê. Đây cũng là một trong những nơi hiếm hoi mà người hâm mộ tìm đến để nghe nhạc chứ không phải để “xem” nhạc.”

Cung đàn số phận của người ca sĩ từng đi tù vì 'nhạc vàng'

Lê Công Sơn - 04/02/2018

Cuộc đời ca sĩ Lộc Vàng sẽ được hé mở trong hồi ký *Cung đàn số phận* do tác giả Kim Dung (Kỳ Duyên) chấp bút. Cuốn sách viết về cuộc đời của danh ca Lộc Vàng - người cả đời say mê, cống hiến và theo đuổi dòng nhạc vàng và cũng vì dòng nhạc này mà khiến ông từng rơi vào cảnh lao tù.

Tác giả Kim Dung kể về cơ duyên viết cuốn sách: “Đó là một chiều cuối đông. Tôi và hai người bạn thân hẹn nhau đến quán Lộc Vàng, quán cà phê từ lâu thành nổi tiếng, bởi ông chủ quán Lộc Vàng là người mê hát nhạc vàng đến nổi bị đi tù. Xưa nay, chỉ nghe nói trộm cắp, giết người, tham nhũng, hối lộ... những tội tày đình mới phải đi tù. Có ai chỉ vì mê hát mà lại bị đi tù? Tôi có chút tò mò... Rồi Lộc Vàng xuất hiện. Một người đàn ông

tâm thước, gầy gò, gương mặt hiền lành, có phần khắc khổ, nhưng rất cá tính với bộ ria mép đen nhánh, ngồi tiếp chuyện chúng tôi. Có lẽ năm tháng cuộc đời với những đắng cay, bất hạnh đã khiến gương mặt ông, kể cả lúc cười vẫn có gì đó rất trầm tư, buồn bã. Quả là vì ông quá mê hát nhạc vàng vào những năm tháng chính quyền cấm ngặt loại hình nhạc “yếu đuối, ủy mị” này, mà ông đã phải bước chân vào nhà tù khi tuổi đời còn rất trẻ, mới mười tám đôi mươi, cái tuổi trai tráng, sức lao động tràn đầy. Rồi ông nói về người vợ tào khang đã khuất mà ông nhất mực yêu quý, dường như có cả sự hàm ơn nữa. Và ông khóc khi nói về người đã khuất. Nước mắt một người đàn ông từng vào tù ra tội hắt đầy nổi ần khuất, dằn vặt, xót xa..”

Ca sĩ Lộc Vàng tên “cúng cơm” là Nguyễn Văn Lộc, nhưng ít người còn nhớ đến cái tên đó. Người ta gọi ông là Lộc Vàng, bởi đơn giản ông Lộc say mê hát nhạc vàng và sống chết với loại nhạc này. Chính cung đàn đã quyết định số phận gã trai Hà Nội năm nào, cho đến tận hôm nay, khi ông đã ngoài 70. Ở cái tuổi mà những câu chuyện rồi sẽ trôi tuột vào quá khứ, ông kể lại cuộc đời đầy sóng gió của mình. Nhiều năm trước, người ta biết đến ông trong một vụ án gây chấn động vì hát nhạc vàng mà ở tù 8 năm thì giờ đây, đó chỉ còn là kỷ niệm xa khuất, chỉ còn ông là người lãng tử bên những bài hát đã xưa nhưng không cũ.

Lộc Vàng sinh năm 1945, tuổi Ất Dậu, cầm tinh con Gà, vào cái năm đói kinh hoàng. Ông lý giải: “Có lẽ vì thế mà tôi thích gáy (hát) từ lúc còn rất trẻ. Đó là một anh bạn giỏi xem tử vi đã từng bói về tôi như thế. Anh bảo đó là tiếng gáy của con gà đánh thức bình minh nên nó cũng thường cô đơn, cô độc. Và có lẽ cũng như con gà, số phận tôi cũng lận đận, loanh quanh luẩn quẩn. Tôi mê nhạc vàng vì những nốt nhạc, và ca từ của nó khiến tâm hồn tôi bay bổng sau một ngày làm việc mệt nhọc. Có một thế giới an lành, lãng đãng, lãng mạn đắm đuối hồn tôi, một chàng thanh niên mới lớn. Tôi quên hết mọi sự bực dọc, vất vả lẫn lộn đời thường mà số phận luôn phải đối mặt hằng ngày. Chỉ còn thấy một niềm sáng khoái, yêu đời và những rung cảm của con tim còn rất thơ trẻ”.

Cuộc sống luôn đầy ắp niềm vui nhưng cũng chắt chứa nỗi buồn. Cách đây gần 1 năm, tại TP.HCM nhiều bạn bè, khán giả hâm mộ vận động kinh phí để tổ chức một đêm nhạc cho ông. Trước đêm diễn, ông tâm sự rằng đây sẽ đêm nhạc đầu tiên và chắc cũng là cuối đời ở vùng đất phương Nam, ‘thánh địa’ của nhạc vàng như sự tri ân của ông dành cho người hâm mộ. tuy nhiên, tới phút 89 đêm diễn như ước nguyện ấy đã không diễn ra được. Ông ra tận cửa bắt tay từng người ra về mà trên môi vẫn nở nụ cười thật tươi. Mọi người thắc mắc, ông chỉ nói đơn giản: "Đời tôi cái khổ vận vào nhiều nên quen rồi". Một số khán giả bật khóc, thương ông.

Được sự động viên của người hâm mộ, cuốn sách *Cung đàn số phận* được ông kể lại một cách trung thực để tác giả hoàn thành trong vòng nửa năm. Ông tâm sự: “Tôi cảm ơn NXB Hội Nhà văn, Alphabooks và tác giả Kim Dung thật nhiều. Vì nhờ có hội ký này mà tôi đã xóa được những vết nhọ trên gương mặt mình để bước sang một trang mới, sống lại cuộc đời tươi sáng mà không còn phải mặc cảm, tủi nhục gì nữa”.

“Thật bất ngờ! Chưa bao giờ tôi hình dung cái ngày tự do lại đến với mình đột ngột đường này. Dù gắng trấn tĩnh, nhưng con tim cứ thình thịch thịch như trống trận. Rồi lại một cảm giác châng lâng, châng lâng đột ngột ập đến. Đứng ở trong phòng, nghe người giám thị đọc lệnh tha cho từng người, mà tôi như kẻ mộng du. Tôi luống cuống làm theo chỉ dẫn, các thủ tục được thả của cán bộ giám thị như một cái máy. Đầu óc vẫn chưa hết choáng váng. Rồi lại mãi miết đi. Vừa đi vừa chạy.

Dẫu là mùa xuân tiết trời còn mát nhưng đi nhanh quá người tôi nóng rực. Đến mức có đoạn gặp con suối, tôi để nguyên quần áo nhảy ùm uống tắm một lát. Dòng suối trong treo, êm ả, gột rửa trong tôi những muộn phiền, những mùi hôi hám vẫn vương vất trên tóc, trên áo quần...” (Trích hồi ký)

Và bây giờ hằng ngày, ca sĩ Lộc Vàng vẫn mưu sinh cùng quán cà phê nhỏ của mình nơi góc Hồ Tây, sống trọn với nghề hát và niềm đam mê nhạc vàng cháy bỏng. Tuy nhiên, theo ông quán vẫn đang bị... lỗ chổng vó nhưng còn vốn thì vẫn còn chơi tiếp để nuôi dưỡng nhạc vàng từ một địa điểm bình dân nhất... Nói tới đó rồi ông lại cười khà khà.

MỜI ĐỌC VÀI CHƯƠNG SÁCH “CUNG ĐÀN SỐ PHẬN”

<https://vanviet.info/van/cung-dn-so-phan-ky-1/>

<https://vanviet.info/van/cung-dn-so-phan-ky-2/>

<https://vanviet.info/van/cung-dn-so-phan-ky-3/>

Cung Đàn Số Phận Của Lộc Vàng-Kỳ Duyên

<https://cothommagazine.com/nhac1/DoanChuanTuLinh/CungDanCuaLocVang-ProfNguyenVanTuan-April2018.pdf>

Hôm trước , khi nghe tin cuốn sách *Cung Đàn Số Phận* của Lộc Vàng bị cấm phát hành , tôi thấy tiếc quá vì chưa kịp mua thì đã bị cấm rút lại . Nhưng may mắn thay , vài hôm sau thì có một bạn đọc từ Sài Gòn sang tặng cho cuốn sách . Tôi đọc một mạch và có ghi lại đôi ba dòng cảm tưởng . Hôm nay có dịp chia sẻ cùng các bạn những ghi nhận của tôi về cuốn sách .

Thiên *hồi ký Cung Đàn Số Phận* là câu chuyện đời của một người đam mê nhạc vàng và phải đi tù vì niềm đam mê đó . Có lẽ do người chấp bút là một nhà báo tài hoa Kim Dung / Kỳ Duyên nên thiên *hồi ký* được bố cục *có nghề* , từ tựa đề , chương sách đầu tiên đến chương sách cuối cùng .

Mở đầu *hồi ký* là người đi tù được trả tự do , sau đó Ông thuật lại những diễn biến dẫn đến việc đi tù , những sinh hoạt trong nhà tù mang danh *cải tạo* , kể đến là cuộc sống lênh đênh sau khi ra tù , và kết thúc bằng một mối lương duyên có hậu . Cuốn sách hay từ những câu chuyện với những chi tiết dễ làm độc giả rung động đến cách hành văn trong sáng và chữ nghĩa giàu hình tượng . Cuốn sách còn là một chứng từ sống động về một *thời kỳ bao cấp* tăm tối ở miền Bắc .

Tù nhân mã số 927

Thiên *hồi ký* được mở đầu bằng sự phóng thích một tù nhân mang số hiệu 927 từ Trại Cải Tạo Phong Quang thuộc vùng thượng du miền Bắc . Hôm đó là ngày 27/03/1976 . Người tù mang mã số 927 là ông Nguyễn Văn Lộc , bị giam tù suốt 8 năm trời chỉ vì đam mê nhạc vàng , mà trong Nam thường gọi là *nhạc tiền chiến* . Đối với nhiều người bình thường sẽ kinh ngạc tại sao trên đời này có một nơi *sản xuất* ra một hình phạt dã man như thế , nhưng đó là một câu chuyện rất thật .

Nhạc tiền chiến là phong trào tân nhạc được rất thịnh hành trong thời 1930 đến ~1950 . Trong thời gian ngắn đó , Việt Nam đã xuất hiện những tên tuổi lừng danh như Phạm Duy , Văn Cao , Lê Thương , Thẩm Oánh , Đặng Thế Phong , Dương Thiệu Tước , Hoàng

Quý , Hoàng Giác , Đoàn Chuẩn ... Những sáng tác của họ thường mang âm hưởng lãng mạn và lời ca đậm chất thơ . Cho đến nay , dòng nhạc đó vẫn còn được trân quý như một di sản trong lòng người thưởng ngoạn .

Ông Lộc Vàng tên thật là Nguyễn Văn Lộc , sinh ra trong một gia đình trung lưu ở Hà Nội và có *máu* văn nghệ . Thân Phụ Ông là Nguyễn Văn Cộng , còn gọi là *Tổng Cộng* , là một Cai Thầu xây dựng và sơn sửa building , nhưng rất mê ca hát và từng dạy hát cho một nhạc sĩ nổi tiếng . Thân Mẫu Ông là người nội trợ , chỉ biết lo nuôi con . Gia đình ông Tổng Cộng có đến 13 người con , và ông Lộc Vàng là người thứ 5 , nhưng bệnh tật hoành hành , và cuối cùng gia đình chỉ còn 5 người con .

Ông Lộc Vàng cho biết sinh ra và lớn lên trong một gia đình như thế , máu ca nhạc đã ngấm vào Ông một cách vô thức . Ông yêu những ca khúc lãng mạn có lời ca đẹp và thi vị , những lời ca có hiệu ứng làm thăng hoa cuộc đời vốn quá căng thẳng và ngọt ngào . Nhưng đó là dòng nhạc mà những người Mao Ít không chấp nhận vì Họ cho là *văn hoá phẩm* của tư sản ; có người còn nặng nề hơn liệt kê vào nhóm *đời truy* !

Yêu nhạc vàng và đi tù

Ông kể lại rằng trong những năm tháng chiến tranh (thập niên 1960) Ông cùng Bạn Bè tụ tập đàn hát sau giờ làm việc . Đó là những người bạn có biệt danh rất dễ thương như Toán Xòm (Phan Thắng Toán) , Đắc Sọ (Nguyễn Văn Đắc) , Thành Tai Voi (Trần Văn Thành) ... Những người này sau này cùng đi tù với Lộc Vàng . Họ là những thanh niên có công ăn việc làm , nhưng chỉ vì thích ca hát nên họ đến với nhau . Có thể tạm gọi đó là *nhóm nhạc vàng* .

Sự việc Họ tụ tập nhau ca hát tưởng là một sinh hoạt văn hoá , nhưng lại là cái *gai* trong cái nhìn của nhiều người hàng xóm hắc ám . Những người vừa là hàng xóm , vừa là *chỉ điểm* , làm đơn tố cáo rằng đây là những thanh niên hư hỏng , thất nghiệp , truyền bá văn hoá của chủ nghĩa tư bản và chống lại nền văn hoá xã hội chủ nghĩa . Trong thực tế thì Họ không hề thất nghiệp , vì ai cũng có nghề và có thu nhập kha khá , nhưng lời tố cáo *lêu lổng* đó rất có hiệu quả làm cho xã hội chán ghét họ . Còn *chống nền văn hoá xã hội chủ nghĩa* thì chỉ là một cách vu cáo cho đúng nhịp điệu của những người cầm quyền đương thời .

Thế là những người đam mê nhạc vàng phải trả giá cho niềm đam mê đó . Cái ngày *định mệnh* đó là ngày 27/03/1968 , khi ông Lộc Vàng bị bắt giam . Trước đó thì Ông cũng đã bị còng tay và thẩm vấn nhiều lần về việc ca nhạc vàng . Ông và các *đồng nghiệp* bị giam giữ ở Hoả Lò .

Khi nhà cầm quyền bày mưu tính kế để hại công dân

Nhưng nhà cầm quyền chưa đưa ông ra toà , vì họ chưa có chứng cứ . Thế là nhà cầm quyền lập mưu để có chứng cứ . Điều đáng nói là cái mưu kế của họ cũng rất thấp và có thể nói là bỉ ổi . Trong lúc bị giam , một hôm cai tù đến báo cho họ biết là Bộ Văn Hoá muốn mời họ hát để thu âm và nghiên cứu nhạc . Ngày 06/09/1968 , nhóm nhạc vàng được đưa đến Nhà Hát Lớn để thu thanh , và phụ trách buổi thu thanh là 20 chuyên viên âm nhạc dưới sự điều hành của một nhạc sĩ tên là ĐN (sách không ghi tên Ông này) . Ông ĐN là Vụ Trưởng Vụ Nghệ Thuật của Bộ Văn Hoá . Trong buổi thu thanh đó , ông Lộc Vàng ca một loạt 10 bài làm ai cũng ngạc nhiên . Nhưng trớ trêu thay , chính 10 bài hát đó là chứng cứ để toà án buộc tội Ông khi ra Toà ! Lúc đó ông Lộc Vàng mới biết mình bị nhà cầm quyền lừa gạt .

Màu vàng là màu bệnh tật !

Khi ra toà , ông nhạc sĩ ĐN đóng vai trò *Giám Định Viên âm nhạc* , và chính ông này là người hung hãn kết tội nhóm nhạc vàng . Đọc những *giải thích* của ông ĐN phải nói là một giải trí rất tốt về một suy nghĩ vừa hài hước vừa bệnh hoạn . Theo ông ĐN , chữ *vàng* trong nhạc vàng có ý nghĩa xấu , vì *màu vàng là màu của hủ bại , màu của bệnh tật !* Chưa hết , ông ĐN còn phịa ra một câu chuyện về màu vàng với trận dịch tả Cholera bên Anh trước đây : *Ngày xưa , bên Anh Quốc , có dịch tả không chữa được . Khi đó thuốc men đâu có . Bệnh này lại dễ lây lan . Để ngăn ngừa và diệt trừ hậu họa , người ta chôn tất cả những người bị bệnh lên một chiếc tàu và đẩy Họ ra ngoài khơi . Trên tàu có cắm một lá cờ màu vàng là không một quốc gia nào cho cập bến [...] . Hát nhạc vàng chính là tuyên truyền văn hoá truy lạc , văn hoá của chủ nghĩa đế quốc , phá hoại văn hoá chủ nghĩa xã hội .* (trang 78) . Ông ĐN đã qua đời năm 1991 , chứ nếu còn sống thì chắc Ông sẽ phải suy nghĩ lại *giải thích con cóc* trên .

Trước kiểu luận tội hài hước như thế và những kiểu trao đổi buồn cười (1) , ông Lộc Vàng xin toà cho phát biểu . Ông Lộc Vàng nói :

– Thưa Quý Toà . Theo như lời ông Giám Định Viên âm nhạc nói màu vàng là màu của huỷ hoại bệnh tật . Tại sao lá cờ lại có ngôi sao màu vàng ?

Câu hỏi đó của Lộc Vàng làm cho Quan Toà tức tối , đặng đặng sát khí như muốn ăn tươi nuốt sống Ông . Đến khi về trại tù , Ông lập tức bị các cai tù xúm vào đánh đấm một trận suýt chết .

Thế là toà án kết tội Lộc Vàng 10 năm tù giam và 4 năm mất quyền công dân . Các *đồng phạm* khác mỗi người bị phạt từ 6 năm tù giam (Lý Long Hoa) đến 15 năm tù giam (như trường hợp Toán Xôm) . Đây là vụ án được mệnh danh *Lưu Manh – Đĩ Điếm – Cờ Bạc* . Một điều thú vị là lúc đó ở miền Nam một nhóm lính phản chiến đã lên đài phát thanh Sài Gòn đòi trả tự do cho nhóm nhạc vàng .

Thiên *hồi ký* thuật lại những ngày tháng Ông đi tù cũng đáng đọc . Nếu những ai đã đọc *hồi ký* của các sĩ quan VNCH đi tù cải tạo sau 1975 thì không có gì ngạc nhiên khi đọc *hồi ký* những ngày tháng trong tù của Lộc Vàng . Đó là một thế giới có nhiều kẻ hèn hạ , thì nhau báo cáo lập công , là những người làm lì , kín đáo , là những người hài hiệp ... Ở trong tù , Ông tự nhiên hứng lên và ca bài *Đảng đã cho ta sáng mắt sáng lòng* , nhưng câu hát đó làm cho ông bị thêm một trận đòn hiểm của những cai tù mà nhiệm vụ của họ có lẽ là thích đâm đá con người như là một trò chơi thể thao .

VỀ VỚI ĐỜI THƯỜNG VÀ NHÀ TÙ MỚI

Ngày 27/03/1976 ông Lộc Vàng được trả tự do trước thời hạn 2 năm . Trớ trêu một điều là khi Ông được trả tự do , Ông cuộc bộ từ trại tù cải tạo Phong Quang đến ga Lào Cai thì lại nghe nhạc vàng do Thái Thanh , Chế Linh , Thanh Tuyên ... hát oang oang trong một quán cà phê . Khi được hỏi sao loại nhạc này được hát , bà chủ quán nhìn Ông như người từ hành tinh khác ! Thời thế đã đổi thay . Ông không may mắn vì đã đi trước thời cuộc .

Về đến nhà thì Ông phải đối phó với một *nhà tù* lớn hơn . Hàng xóm dèm pha , xa lánh . Bạn bè dị nghị và tìm cách tránh xa . Ông cay đắng viết *Khi vui thì vỗ tay vào , khi hoạn nạn thì nào thấy ai* . Chỉ có một người bạn dám đến với Ông , đó là người tên Sinh . Khi được hỏi Ông có ngại gì khi đến với người mới ở tù ra , ông Sinh nói bất cần đời :
– Kệ Mẹ Chúng Nó chứ . Mà y là mà y . Tao là Tao . Sợ gì thằng nào .

Chúng Nó là ai thì chắc ai cũng có thể hiểu trong một xã hội *Police State* .

Trong cái xã hội *Police State* đó , ai cũng có thể là một viên Công An , một kẻ chỉ điểm . Ai cũng có thể biến hoá từ một người hàng xóm thân thiện thành một kẻ ác ôn . Hãy nghe Lộc Vàng kể về một người bạn học cùng lớp tên Thiện nay thành quản giáo nhà tù . Gặp Lộc Vàng trong tù , Thiện hỏi :

– Vì sao Mày bị bắt ?

– Bọn Tao chỉ hát nhạc vàng !

– Bây giờ mày phải gọi tao bằng Ông . Ông Thiện nghe chưa ? Mày Mày Tao Tao cái gì ? Nói rồi , Thiện sai người cùm tôi 5 ngày ở ngay Hoả Lò .

Ngoài những người như Thiện , còn có những người như viên Đại Úy Công An Chiêu , hay bà Tổ Trưởng dân phố tên Dần . Hai người này rất tích cực tố cáo nhóm nhạc vàng và góp phần đưa Họ vào tù .

Nhưng ở đời thì lúc nào cũng có quả báo nhãn tiền . Viên Quản Giáo tên Thiện sau này mất việc và phải bán trà đạo , nghèo xác xơ , không dám gặp mặt người mà anh ta đòi phải gọi mình bằng Ông . Bà Dần thì đi tù vì tội chứa cờ bạc . Ông Chiêu thì đi tù vì tham ô . Tất cả đều trả cái giá cho sự ác độc của Họ .

Trong thiên *hồi ký* , ông Lộc Vàng thuật lại một câu chuyện quả báo rất thật (trang 142) . Đó là câu chuyện về viên Công An gốc Thanh Hoá tên Đức Giáp , người từng hồi cung và có công đưa Lộc Vàng vào tù . Sau khi ra tù , ông Lộc Vàng hành nghề sơn phết và có dịp đến làm cho Cửa Hàng Kem 35 Tràng Tiền , nơi vợ của viên Công An đang làm Phó Cửa Hàng Trưởng . Chính qua trò chuyện , bà cho biết rằng sau vụ Lộc Vàng vào tù , chồng bà được thăng 2 cấp , nhưng đứa con đầu bị chết . Viên Công An kinh khủng quá , nên bỏ nghề và nay đi làm cúng bái cho người ta .

Những mảnh đời *bao cấp*

Thiên còn cho chúng ta biết chút ít về bối cảnh xã hội thời thập niên 1960s và 1970s . Ông viết *cách mạng xã hội chủ nghĩa về , người Hà Nội gọi là gốc , sống 3-4 đời trở lên tại Hà Nội cũng bắt đầu phân hoá* , trong khi đó người tứ xứ ở các tỉnh xa về Hà Nội sống và làm việc . Dân buôn bán kinh doanh lúc nào cũng bị nhìn bằng con mắt khinh bỉ , *buôn gian , bán lận , phe phẩy* . Tiếp theo là cuộc Cải Cách Ruộng Đất kinh hoàng *con tố cha mẹ , vợ tố chồng , họ hàng ruột thịt tố nhau* . Tất cả đã làm cho truyền thống xã hội bị đảo lộn và các giá trị *đạo lý* truyền thống Tràng An bị chao đảo .

Thời thập niên 1960 , qua cách mô tả của Lộc Vàng , ngoài Bắc rất đói , và cái đói đã làm suy giảm lương tri con người và xoáy mòn tình người . Người dân , kể cả ông có khi phải *đi me* , tức là đi bán máu để lấy tiền mua thực phẩm sống . Ông viết *Cái đói dai dẳng , thật tàn nhẫn , đã gặm nhấm mất lương tri của nhiều người . Nạn ăn cắp trở nên phổ biến toàn dân* .

Đời sống văn hoá cũng nghèo nàn . *Nhà-cầm-quyền* mới xoá bỏ toàn bộ nền âm nhạc của *ché độ cũ* . Không còn những Phạm Duy , Đoàn Chuẩn , Nguyễn Văn Khánh , Văn Cao ... Thay vào đó là những bài *nhạc đỏ* chỉ để phục vụ cho lên dây cốt tinh thần chiến tranh . Đã du nhập chính trị Nga thì sự ảnh hưởng của văn hoá Nga là điều có thể hiểu được .

Kết thúc có hậu

Sau khi ra tù ông thành hôn với một nữ văn công tên Mai vào năm 1981 . Hai người có với nhau 2 người con . Nhưng năm 2002 Mai đã qua đời sau một cơn bạo bệnh . Cái thời điểm Mai ra đi , Ông tiễn vợ bằng ca khúc *Niệm Khúc Cuối* của Ngô Thụy Miên : *Dù cho mưa , Tôi xin đưa Em đến cuối cuộc đời* (Trước kia , khi còn ở trong tù , ông hát bài *Nỗi Lòng Người Đi* của Anh Bằng cho một người tử tù trước giờ ra pháp trường .) .

Cuộc sống sau tù không phải lúc nào cũng êm ả . Năm 1991 , ông mở quán cà phê ở Hà Nội , và cũng đam mê hát nhạc vàng , nhưng quán cũng bị cấm . Đến năm 1997 ông lại mở một quán nữa , và cũng bị cấm nữa ! Tại sao cấm ? Ông nói :

– Tại vì tất cả quán cà phê phải có giấy phép của nhà nước , và họ không cấp giấy phép cho tôi mở quán là vì quán của tôi chỉ toàn hát nhạc vàng .

Năm 1991 và 1997 – các bạn nhớ cho . Phải mãi đến năm 2008 , thì Ông mới được phép mở một quán ở Hồ Tây . Tôi từng đến đây (quán ở Hồ Tây) nghe nhạc sau công việc . Đó là một không gian chật hẹp , nhưng ấm cúng .

Năm 2014 , ông Lộc Vàng được mời tham gia một đại hội thơ tài tử ở New York . Lần đầu tiên đến New York , ông cảm thấy giá trị của tự do :

– Cái cảm giác tự do của con người , đúng như biểu tượng Nữ Thần Tự Do của đất nước ấy .

Và , cũng chính nơi này ông quen biết với một người phụ nữ miền Nam tên Mai Hương , và câu chuyện của ông được kết thúc bằng một cái kết có hậu : Mai Hương và ông đính hôn ở tuổi 70 . Ông viết *Có thể xem đó là một cái kết có hậu cho cuộc đời tôi – một gã trai phong trần , lận đận , mê đắm so dây cùng với nhạc vàng .*

* * *

Tóm lại , thiên *hồi ký Cung Đàn Số Phận* của Lộc Vàng là một quyển sách đáng đọc . Mỗi người Việt Nam là một lịch sử . Câu chuyện của ông Lộc Vàng cũng là một phần của lịch sử . Cuộc đời của ông Lộc Vàng cũng giống như số phận lênh đênh trôi nổi của nhạc vàng . Nhạc vàng đã từng bị phi náng , vô hoá , cấm đoán , nhưng những tác phẩm trong dòng nhạc đó vẫn tồn tại một cách bền bỉ với thời gian . Cũng như nhạc vàng từng bị cho ra ngoài lề *văn nghệ chính thống* , ông Lộc Vàng cũng từng bị cầm tù và cách li xã hội . Và , cũng như nhạc vàng quay lại dòng văn nghệ quần chúng , ông Lộc Vàng cũng quay về với âm nhạc trong vòng tay của khán giả ái mộ . Cuộc đời của ông đúng như một bản nhạc vàng , có những nốt thăng , những nốt trầm , có nhanh , có chậm , và sau cùng thì được kết thúc một cách có hậu .

Cung Đàn Số Phận không chỉ là một thiên truyện thuật về cuộc đời gian truân của tác giả , mà còn là một chứng từ của một thời mông muội . Nó là chứng cứ sống về một thể chế lạc hậu chịu sự ảnh hưởng của ngoại bang , và được lấp đầy bởi những bộ não bệnh hoạn bị đột biến về đạo đức . Những kẻ đó đã gây biết bao nhiêu khổ đau thấu trời xanh cho những thành viên trong xã hội , mà tác giả thiên *hồi ký* chỉ là một nạn nhân . Ông Lộc Vàng là một nạn nhân của một phác đồ văn hoá đậm màu chính trị đã được áp đặt lên đất nước này một thời gian dài . Những câu chuyện có khi tức tối hay có khi cười ra nước mắt giúp chúng ta biết về quá khứ của cái văn hoá đó , và hiểu được những gì đang diễn ra ngày nay . Qua câu chuyện của Lộc Vàng chúng ta sẽ rút ra một qui luật rằng để cho những kẻ vô văn hoá quản lí văn hoá sẽ dẫn đến một đại họa văn hoá cho nhiều người .

Chú thích :

(1) Dưới đây xin trích vài câu hỏi và đáp của toà với các *bị cáo* do nhạc sĩ Tô Hải , người đã tham dự phiên toà ngoài Hà Nội được thuật lại trong sách . Đọc mà cười chua chát cho công lí và *toà* gì mà lạ lùng .

Chánh Án :

– Anh có nhận là đã đánh nhạc của tư sản , là đòi truy không ?

Toán Xồm :

– Dạ ! Thưa quý toà , con chỉ đánh những gì in trên đĩa của Liên Xô , của Tiệp Khắc , của Cộng Hoà Dân Chủ Đức thôi ạ !

Chánh Án :

– Anh nói láo ! Thế Paloma , Santa Lucia là của ai ?

Toán Xồm :

– Dạ ! Paloma là của nước bạn Cuba ạ ! Còn Santa Lucia là dân ca Ý ạ ! Nhà xuất bản của nhà nước đã in và sân khấu nhà nước đã có nhiều ca sĩ biểu diễn ạ !

Chánh Án :

– Vậy anh có biết cha cha cha là cái gì không ?

Toán Xồm :

– Dạ ! Có ạ ! Đây là một nhịp điệu xuất xứ cũng tại nước bạn Cuba ạ !

Chánh Án :

– Thế còn Tango Bleu chắc anh cũng đổ cho Cuba hết hả ?

Toán Xồm :

– Dạ không ! Tango là một điệu nhảy Ácgiăngtin nhưng đã được quốc tế hoá . Vừa rồi Đoàn xiếc Tiệp Khắc sang ta và các nước XHCN đều sử dụng cả ạ !

Chánh Án :

– Nhưng người ta đánh khác , còn anh đánh khác . Đừng có nguy biện !

Toán Xồm :

– Đánh y hệt ạ ! Chỉ có thua họ về nhạc cụ họ tốt hơn... chứ nếu chúng con có đầy đủ nhạc cụ như họ thì chúng con chẳng thua gì họ cả ạ !

Chánh Án :

– Anh hãy im miệng ! Đồ ngoan cố !

Và cứ như vậy , suốt phiên toà Chánh Án chỉ sử dụng câu *Im miệng ! Đồ ngoan cố* để cật lời người bị buộc tội . Không hề có ai bào chữa .

TIN TỨC MỚI VỀ ÔNG LỘC VÀNG – Tháng 7, 2023

https://www.facebook.com/Loc.vang.cafe/?locale=vi_VN

**ĐÊM NHẠC ĐẶC BIỆT
KỶ NIỆM SINH NHẬT
NS ĐOÀN CHUẨN**

Gửi gió cho mây ngàn bay

**20h45 THỨ 5
15.06.2023**

Ca sĩ: **Trí Anh - Mai Loan** / Nghệ sĩ: **LỘC VÀNG**
Nghệ sĩ guitar hawaii: **Bùi Bạch Liên**
Nghệ sĩ guitar hawaii: **Đoàn Đỉnh** (con trai NS Đoàn Chuẩn)
Guitarist: **Đạo Nguyễn** / Violinist: **Ngọc Tùng**
Người dẫn chuyện: **Hạnh An An**

HOTLINE: 0963430023
PHÒNG TRÀ TRỊNH CA, NGÕ 233 TÔ HIỆU, CẦU GIẤY, HÀ NỘI

GỬI GIÓ CHO MÂY NGÀN BAY 🌿 ĐÊM NHẠC ĐẶC BIỆT KỶ NIỆM SINH NHẬT NS ĐOÀN CHUẨN

Nhạc sĩ Đoàn Chuẩn là một trong những nhạc sĩ tiêu biểu trong nền tân nhạc Việt Nam, ông để lại cho đời những tác phẩm nổi tiếng như: Gửi Gió Cho Mây Ngàn Bay, Gửi Người Em Gái, Thu Quyến Rũ, Tà Áo Xanh, Tình Nghệ Sĩ, Lá Đỏ Muôn Chiều, Chuyển Bền... Nghe giai điệu của ông, ta cảm thấy băng khuâng, yêu thương, luyến tiếc. Phảng phất ở giai điệu ấy hình bóng huyền diệu của những “tuyệt sắc giai nhân” đã hơn một lần làm xao xuyến trái tim “công tử Hà Nội”

Phòng trà Trịnh Ca mang đến một đêm nhạc đặc biệt gồm 16 ca khúc hay nhất của NS Đoàn Chuẩn. Với sự góp mặt của những nghệ sĩ đặc biệt đã chuyên chở những tác phẩm của ông rất thành công:

🎤 Nghệ sĩ: **LỘC VÀNG** 🎸 Nghệ sĩ guitar hawaii: **BÙI BẠCH LIÊN** 🎸 Nghệ sĩ guitar hawaii: **ĐOÀN ĐỈNH** (con trai NS Đoàn Chuẩn) 🎤 Ca sĩ: **MAI LOAN** 🎤 Ca sĩ: **TRỊNH TRÍ ANH**
🦁 Người dẫn chuyện: **HẠNH AN AN** 🎸 Guitarist: **ĐẠO NGUYỄN** 🎻 Violinist: **NGỌC TÙNG**

🌿 Thời gian: 20:45 Thứ 5 Ngày 15/6/2023

🌿 Địa điểm: Phòng trà TRỊNH CA - Ngõ 233 Tô Hiệu, Cầu Giấy, Hà Nội

“Hà Nội ơi, nào biết ra sao bây giờ, ai đứng trông ai ven hồ, hồ nước trong như ngày xưa ...”

Chiều thứ tư ngày 16/11/2022, giọng ca Lộc Vàng của chúng ta sẽ lại ngân lên cùng những cảm xúc nhớ thương như những ngày tháng cũ.

Quý bạn yêu nhạc lãng mạn tiền chiến có thể tới:

cafe Phố nghèo tại số 24 ngõ 19 phố Trần Quang Diệu, Đống Đa, Hà Nội
thưởng thức những bản tình ca bất hủ qua giọng ca của Nghệ sĩ Lộc Vàng, vào các buổi **chiều thứ tư hàng tuần, từ 14 đến 17 giờ.**

Chúng tôi rất vui mừng được thông báo tin này, và cùng chờ đón được gặp lại quý vị. **15/11/2022**

**Từ 8 đến 10:30 tối thứ tư và thứ bảy hàng tuần, ca sĩ Lộc Vàng sẽ hát tại:
tại nhà hàng Thác Bạc, 48 An Dương Hà Nội**

